

Att införa ett "numerus klausus" system som gjorde att alla dessa grupper blev anställda i proportion till hur stor andel de utgör av hela befolkningen skulle definitivt skapa ett byråkratiskt mardrömsscenario vilket skulle leda till att även andra åtgärder för att minska graden av diskriminering skulle förlora politisk legitimitet, skriver debattören. Bild: Jessica Gow/TT

Omöjligt att rekrytera så att alla utsatta grupper representeras

Debatt • Kraven på att befolkningsammansättningen i Sverige ska avspeglas bland Sveriges radios anställda, riskerar att bli en byråkratisk mardröm. För varför är det bara personer med utländsk och utomeuropeisk bakgrund som ska kvoterats in. Då måste väl också religion, kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder och funktionsnedsättning räknas in. Det blir snabbt oöverskådligt många grupper som ska representeras, skriver Bo Rothstein, professor i statsvetenskap.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

ANNONS

🕒 05:00 - 18 okt, 2020

Det finns många goda skäl att protestera mot alla former av diskriminering och rasism. Ett demokratiskt samhälle vilar inte bara på fri opinionsbildning och rätten att välja de som skall styra landet. Det vilar också på principerna om att alla människors rätt att bemötas och behandlas som jämbördiga.

Nyligen har en grupp anställda vid Sveriges Radio, inspirerade av Black Lives Matter rörelsens i USA, i en skrivelse riktat skarp kritik mot företaget för brister vad gäller diskriminering av personer med utländsk bakgrund. Skrivelsen, som är undertecknad av 39 personer varav 28 i dagsläget är anställda vid SR, har titeln ”Vems SR? Ett upprop för representation och mot rasism på SR” och har vållat en omfattande diskussion i media. Bland många berättigade krav vad gäller att förhindra diskriminering återfinns emellertid också krav på kvotering formulerat som att ”minst 25 procent av alla anställda ska ha utländsk bakgrund och minst 15 procent ska ha utomeuropeisk bakgrund. Särskilt fokus bör läggas på att öka andelen svarta anställda på företaget”. Detta innebär enligt skrivelsen att företaget också ska föra ett register över de anställdas etnicitet och härkomst.

”

Det handlar således inte bara om individers rätt att bli sakligt och opartiskt behandlade vid anställningar och befordringar utan om att dessa grupper skall vara representerade i förhållande till hur befolkningssammansättningen i landet ser ut.

personalpolitik. Detta problem förstärker de diskriminerande, exkluderande strukturerna och gör glastaket för rasifierade journalister än mer påtagligt”.

Det handlar således inte bara om individers rätt att bli sakligt och opartiskt behandlade vid anställningar och befordringar utan om att dessa grupper skall vara representerade i förhållande till hur befolkningssammansättningen i landet ser ut.

Drivet av antisemitism

Det är inte första gången krav på numeriska kvoter grundat på härkomst ställs. Först ut i Europa var Ungern vars parlament 1920 beslutade om sådan politik som kom att gå under beteckningen ”numerus clausus” och som gällde procentandelen judiska studenter vid landets universitet. Argumentet var att ungrare som etnisk grupp diskriminerades vid antagning till universiteten av den relativt stora gruppen akademiker av judisk härkomst. Drivet av en uppflammande antisemitism i vilken inte minst Katolska kyrkan intensivt deltog, infördes denna lag om att härkomst skulle vara ett kriterium för högre utbildning. På trettioalet gick man vidare och beslutade om liknande procentsatser för många olika yrken som till exempel advokater, läkare, journalister, skådespelare, banktjänstemän och så vidare, där gränsen för antalet utövare med judisk härkomst först lades till tjugo procent och senare sänktes till sex procent.

Inte enkelt

Det visade sig emellertid inte helt enkelt att faktiskt genomföra denna slags gruppkvotering. Det första problemet man stötte på i Ungern var om det var religion eller blodsband som skulle räknas. Det fanns till exempel en inte obetydlig grupp judar i Ungern som konverterat till katolicismen och frågan var vad de skulle räknas som. Efterhand övergick man till blodsband, men inte heller detta var enkelt att genomföra.

räckte med bara en far- respektive morförälder?

Som många har påpekat är det alltid vanskligt att en persons etnicitet skall väga tyngre än kompetens för det arbete som skall utföras. Ett annat och måhända svårare problem med att införa "numerus clausus" är att etnicitet inte är det enda förhållandet som kan ge upphov till diskriminering. Den svenska diskrimineringslagen räknar förutom etnicitet upp ytterligare sex olika diskrimineringsgrunder, nämligen kön, könsöverskridande identitet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Eftersom ingen av dessa diskrimineringsgrunder utesluter någon annan så blir antalet gruppindelningar mycket stort. Det är inte helt enkelt hur man skall räkna men man kan tänka sig följande.

Byråkratiskt mardrömsscenario

Kön och könsöverskridande identitet blir rimligen fyra. Vi har sju mera omfattande religioner, och för sexuell läggning kan man kanske räkna med fem varianter. Vad gäller funktionshinder kanske tre grader (lätt, medel och svår), och för ålder möjligen två (antingen är man för ung eller för gammal eller är man alldeles lagom gammal). Samt då etnicitet vilket enligt de som undertecknat skrivelsen blir minst fyra. Även om, det medges, vissa kombinationer är tämligen osannolika ger det inte mindre än 5040 olika grupper som bör kvoterats in.

Att införa ett "numerus klausus" system som gjorde att alla dessa grupper blev anställda i proportion till hur stor andel de utgör av hela befolkningen skulle definitivt skapa ett byråkratiskt mardrömsscenario vilket skulle leda till att även andra åtgärder för att minska graden av diskriminering skulle förlora politisk legitimitet. Det är dessutom nog många som inte önskar att uppgifter om till exempel deras sexuella läggning, funktionsnedsättning eller religion återfinns det officiella befolkningsregistret eller i företagets dito. Kanske anser många, vid en närmare eftertanke, att detta gäller också för ens etnicitet.

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap Göteborgs universitet

Ämnen i den här artikeln

Religion

Följ

Funktionsnedsättning

Följ

Katolska kyrkan

Följ